

# DE FOND, DE BÂCHE EN HET NETJE

tekst en foto's: Kees van den Bos

*De Lukina Jama, -1355, is gelegen in het Velebit gebergte in Kroatië. Ongeveer anderhalf uur rijden van Senj. Het is een prachtig karstgebied met bergtoppen tot maximaal 1600m. De kalklagen lopen er tot in zee. De bodem van de Lukina Jama ligt dan ook op 81 meter boven zeeniveau.*

*Er is van deze expeditie ook een uitgebreid expeditie verslag gemaakt en dat ligt ter inzage bij de deelnemers.*

## De Fond

Daar staan we dan, na een relatief eenvoudige afdaling op -1349m. Branco, de Kroatische speleoloog, scharrelt wat rond om de temperatuur te meten en monsters van de rivierbedding en garnalen te verzamelen. Het is eigenlijk erg onwerkelijk. Het begon allemaal zo'n half jaar geleden. Ik werd gebeld met de vraag of ik geen zin had om de 9de diepste grot ter wereld te bezoeken. Nou dat leek mij wel wat. Wist ik veel. Maar al snel bleek dat het allemaal niet zo eenvoudig was. Het meeste voorwerk was al gedaan. Het contact met de Kroaten verliep via brieven en e-mail, wij moesten er alleen maar voor zorgen dat we er klaar voor waren.

Zo gezegd zo gedaan. We gingen trainen en flink ook. De rotsen bij Bomal waren voor een groot aantal weekends gereserveerd. We verzamelden daar op zaterdag en gingen meters maken. Gewoon jumaren. 25 meter omhoog en weer afdalen. Op en neer de hele dag door. Veel bekijks van wandelaars en andere speleologen die ons vast en zeker voor gek verklaarde. Maar dat gaf niet, wij wisten waar we het voor deden. Thuis werd er dan door de weeks gefitnesst en hardgelopen. Dit alles om straks optimaal voorbereid te zijn op vijf tot tien uur achter elkaar kikkeren met zware zakken vol materiaal.

## Koorden

Omdat de Lukina Jama zo verticaal is (op 550m diepte kan je voor het eerst weer staan) wilden we 200m lange koorden gebruiken om te equiperen.

Gelukkig hadden we een buitensportwinkel gevonden die ons wel tegemoet wilde komen. We konden daar ons persoonlijk materiaal aanschaffen en er werd nieuw koord besteld. De VVS, Cueva en de vier afdelingen van Speleo Nederland wilden hun steentje graag bijdragen. Hierdoor ging er 2200 m nieuw koord netjes voorgekrompen en in zakken gestopt mee naar Kroatië. Aan de hand van de topo werd de hoeveelheid haken en spitplaten bepaald. Er waren er 80 aangegeven op de topo, voor de zekerheid hebben we er 250 van elk meegenomen.

Tijdens de klimesessies en vergaderingen werden de nodige afspraken gemaakt. Er was een t-shirt en dat moest ook aan de man gebracht worden. Menig familielid of mede speleoloog heeft het moeten ontgelden. Ze hadden dan wel een bijzonder shirt met de meest verticale diepe grot ter wereld er op.

## Kampement

Na al het trainingsgeweld en de voorbereidingen gingen we op weg. Met de auto's vol geladen met eten, carbid, koord, mensen en kampeermateriaal gingen we naar de Velebit, het kalkmassief waarin de Lukina Jama gelegen is. Na een voorspoedige rit kwamen we op vrijdagmiddag aan bij de houthakkershut. Dit zou onze kampplaats zijn voor de komende twee weken. De hut is prachtig gelegen tussen twee bergketens in en heeft een eigen regenwaterput. Er is voldoende gelegenheid om te kamperen en vuur te stoken. Echt een prachtige rustgevende omgeving. Pascal was er al en de rest volgde in de loop van de middag en avond. De levensgrote topo werd opgehangen en alle zakken met materiaal werden eropgeprikt. Op deze manier konden we goed in de gaten houden waar alle materialen zich in de grot bevonden.

## Het netje

Op zaterdag werd begonnen met het uithangen van de koorden tot -320m. Tijdens de pre-expeditie waren er al nieuwe spits geplaatst tot op ongeveer -180m. Onderwijl werd er op ongeveer 100 meter diepte een netje onderaan een sneeuwelling geplaatst.

Voormalig Joegoslavië



## Het velebit gebergte, Slovenië en Kroatië

Iedereen die over deze helling afdaalde schopte zoveel sneeuw en steentjes los, dat het gevaarlijk was om daaronder af te dalen. Met de Hilti vier gaten geboord en het netje vastgezet met keilbouten. Wel een koude bedoening om in de tocht een half uur op de sneeuw en ijs te zitten. Na een uurtje stonden we weer buiten. Netje geplaatst, missie geslaagd. De dia's hopelijk ook. Lekker in de zon weer opwarmen en naar de auto lopen. De equipeer ploeg kwam tegen de avond de grot weer uit en hadden tot -320m kunnen equiperen.



Installatie van het netje

# Lukina jama -Trojama System Croatia

1993, 1994

top. snimili: B. JALŽIĆ

B. SMIDA

E. KREUTZ

D. BAKŠIĆ

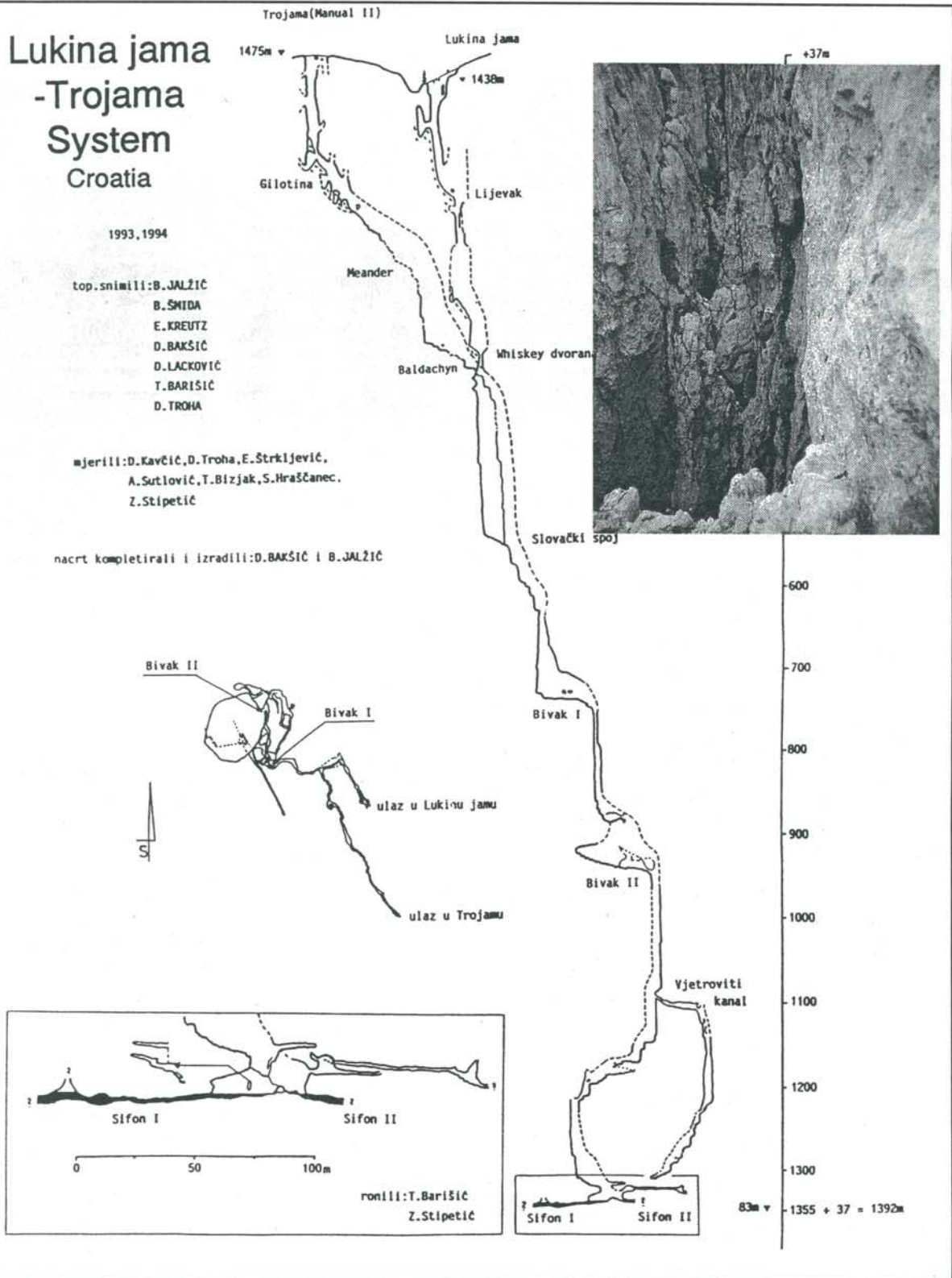
D. LACKOVIĆ

T. BARIŠIĆ

D. TROHA

mjerili: D. Kavčić, D. Troha, E. Štrkljević,  
A. Sutlović, T. Bizjak, S. Hrašćanec,  
Z. Stipetić

nacrt kompletirali i izradili: D. BAKŠIĆ i B. JALŽIĆ



## Caillou

Op zondag ging de volgende ploeg equiperen tot -550m en een andere materiaal brengen naar -320m. We hadden er voor gekozen met ploegen van 2 te werken. Dit om lange wachttijden te voorkomen en iedereen rust te gunnen na een zware tocht. De eerste ploeg

daalde s'ochtends af en werd s'middags gevolgd door ploeg twee. Die bracht 600 meter koord naar -320m. Daar aangekomen bleek er veel losse steen op de ijshelling te liggen. De ploeg die er onder zat kreeg deze dan ook om de oren. Omdat dit een 228 meter diepe put is komen die stenen echt

voorbij gevlogen. Niet echt plezant. Snel de zakken achtergelaten en omhoog gekikkerd. Later die avond kwam de equipeerploeg boven met de mededeling dat de route voor een groot deel op Kroatische spits was uitgehangen. Zij hadden dit via de makkelijkste route gedaan, direct na de helling

naar beneden. Deze ijshelling op -320m diepte hangt als het ware boven de volgende put. Omdat dit ijs langzaam smelt komen er veel stenen uit. Dit leverde een zeer gevaarlijke situatie op. Mede omdat we deze put nog regelmatig moeten passeren, besloten we om op maandag de put opnieuw uit te hangen en via het oude koord een ploeg af te laten dalen om alvast te equiperen tot -650m.

Die maandag werd er het koord verhangen en geëquipeerd tot -650m. Daar bereikten we de 100m vrijhangende put. De rest zat die dag buiten in de zon of ging shoppen. Het boodschappen doen in Senj (Kroatische havenplaats) is een hele belevenis. Je moet echt vijf winkels af voordat je alles gevonden hebt. De winkels zijn niet zo uitgebreid maar gespecialiseerd in een paar producten. Je moet ook nog op de openingstijden letten. De meesten zijn dicht tussen 12:00 en 17:00 uur.

Op dinsdag gingen we koorden naar -650m brengen en de 100m put uithangen. We daalden af en kwamen onderweg verschillende zakken tegen. Deze werden allemaal meegenomen en we daalde de 228 meter put af. Dit is echt een fantastische put. Als je als laatste afdaalt zie je het licht van je voorgangers en dat levert mooie plaatjes op. De put is een lange brede meander die zo'n 15 bij 60 meter is. Op de bodem kan je voor het eerst in de grot op een vlak stuk staan. Vandaaruit gaat het verder met korte putjes tot je bij de 100 meter vrijhangende put komt. Hier werd de traverse opnieuw gespittonneerd en het koord uitgehangen. We hebben hier één kilometer koord achtergelaten en zijn weer naar buiten gegaan.

### Bivak

Op woensdag verdwenen vier speleologen onder de grond voor een verblijf van meerdere dagen. Het was de bedoeling dat zij de grot tot op de bodem zouden equiperen en in het bivak overnachten. Het bivak werd opgebouwd op een grindstrand recht onder een groot blok dat tussen de wanden ingeklemd zit. Je bent van alle gemakken voorzien, met stromend water en carbidverlichting. Vanuit het bivak werd er verder gewerkt om de

bodem te bereiken. Er werd geëquipeerd tot -950m en materiaal vervoerd. s'Nachts werd er overnacht in het bivak en de volgende dag werd de bodem bereikt. De versmalling op -950 leverde voor sommige van ons kleine problemen op. De langsten onder ons bleven vastzitten in de s-bocht. Voor deze versmalling bevindt zich een enorme grote zaal met behoorlijk wat troep van vorige expedities. Na de versmalling gaat de grot gewoon verder met diepe putten.

Op vrijdag verdwenen de laatste drie onder de grond. Samen met de Kroatische gids daalden zij in zes uur af naar de bodem. Tijdens de afdaling leek het wel of de grot na het bivak alleen maar groter werd. Prachtige ruime putten met af en toe een vlak stukje. Op de bodem aangekomen werden er veel foto's gemaakt en gegeten. Branco nam monsters van de bodem en ving een paar witte garnalen. Helaas hebben we de witte bloedzuiger niet gezien. Na een uurtje vertrokken we weer omhoog. We desequpeerden tot op -950m. Daar werd het desequiperen door anderen overgenomen en wij namen onze zakken mee naar het bivak. Om twee uur s'Nachts kropen we in onze slaapzak. De volgende morgen zijn we alle materialen omhoog gaan takelen en hebben we het bivak opgeruimd. Na een paar uur flink zwoegen stonden alle materialen op -550m en was er tot daar gedesequipeerd. We namen allemaal een lichte zak mee naar buiten en lieten in totaal 20 slaapzakken achter voor de tweede week.

### Autopech.

Tijdens de tweede week zouden we geholpen worden om alle materialen uit de grot te krijgen. De ploeg zou zaterdag aankomen. Door autopech werd dit helaas zondag en maandag. Ze waren gestrand in Oostenrijk met een kapote distributieriem. Toen we helemaal compleet waren kon het zware werk beginnen. Alle materialen moesten naar buiten. Dit betekende een hoop tochtjes naar -550m. Ondertussen hadden we halverwege de helling nog een tochtgat gevonden en richtten onze aandacht daar ook op. Uiteindelijk lukte het ons om alles op donderdag middag buiten te krijgen. Vrijdag hebben we alle materialen

schoongemaakt en ingepakt. s'Avonds hebben we uitgebreid gebarbequed en feest gevierd.



### Terugreis.

Op zaterdagochtend werd uitgebreid afscheid genomen en de terugreis aangevaard. Deze duurde door de vakantie-drukke wat langer dan verwacht. Zondag om 9:00 uur was ik dan ook thuis en viel als een blok in slaap. Als we zo terug kijken is het een zeer geslaagde expeditie geweest. We zijn met zeven man begonnen en hebben allemaal zonder problemen de bodem bereikt. Door goed samen te werken en een strakke planning zijn we zover gekomen.

De volgende mensen werkten mee: Pascal Reenaers, Marc Mertens, Jaak Joris, Jan Matthesius, Arend Theunisse, Anthony Herrel en Kees van den Bos. De tweede week kwamen daar dan nog Rogier Thijssen, Frank Thijssen, Hans Severens, Ton van Boxtel, Marcel Dijkstra en Ulrik Potters bij. Wij willen hen ook ontzettend bedanken voor hun hulp.

Verder was deze expeditie niet mogelijk geweest zonder de hulp van: Hilti Nederland, De Berghut, Soubry, Damar, Speleo Cueva, VVS, Speleo Utrecht, Speleo Limburg, Speleo Delta, Speleo Holland, Dick, Mischa, Edwyn, Ann, Virgi, Sally, Vedran, Vlado en de steun van vele anderen.

*Naschrift redactie: Uit het klein Vlaams woordenboek blijkt dat een bâche een dekzeil moet zijn. Dit zeil hing boven het depot bij de grotingang.*